

3. Dudley, P. *Lesson study in England: from school networks to national policy. LessonStudy v Anglii: ot shköl'nyh setevykh soobšestv do gosudarstvennoi politiki.* 2008. – 145 s.-kniga
4. Dudley, P. *Kakim obrazom Lesson Stadi opredeläet osnovnoe sodержanie znani i obuchenia uchitelä dlä sozdania znachitel'nykh peremen v profesionälnoi praktike.* 2011.- 205 s. – kniga
5. *Rukovodstvo uchitelä. Treti (bazovyi) uroven. Kursy povyšeniä kvalifikatsii po Programe Kembrijskogo Universiteta,* 2012. - 186 s. - kniga
6. Dudley, P. (2011). *How Lesson Study orchestrates key features of teacher knowledge and teacher learning to create profound changes in professional practice [Käsibi täjiribede tübegeil özgeris жүргizu üšin Lesson Study müğalimniñ bilimi men dağdylarynyñ negizgi mazmünyn qalai anyqtaidy]. Presented at the World Association of Lesson Studies Annual Conference, Tokyo.- 2011. - kniga*
7. Tan-Chia, L., Fang, Y., & Chew Ang, P. *Innovating the Singapore English Language curriculum through lesson study. International Journal for Lesson and Learning Studies,- 2 (3), s. 256-280.- stati iz jurnalä*
8. Praliev S.J., Jampeisova K.K., Han N.N., Kolumbaeva Ş.J., Kaidarova A.D. *Konseptuälnye osnovy sistemoi modernizatsii vysšego pedagogicheskogo obrazovania RK //Pedagogika i psihologia: nauchno-metodicheski jurnal KazNPU im. Abaia. – №1(22), 2015. – S.44-60.*
9. Daulet K.Omarov, Sharban M.Maigeldiyeva, Zhetkergen M.Utegenov, Zhannat M. Maigeldiyeva, Sandigul K. Daribaeva. *On the problem of formation of the future teacher's willingness to the museum materials usage in teaching and educational process of university// International Electronic Journal of Mathematics Education// 2016. Vol.11-Iss.6 -p.1607-1620 – stati iz jurnalä*

УДК: 378. 013. 45
МРНТИ 14.35.01

<https://doi.org/10.51889/2021-1.1728-5496.06>

Ж.А.Мамытбаева¹, Ұ.Қ.Қияқбаева¹, А.Е. Мамаева²

¹Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті,
Алматы қ., Қазақстан
²Шымкент Университеті,
Шымкент қ., Қазақстан

ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫ ЖАҒДАЙЫНДА ПЕДАГОГ-ТӘРБИЕШІЛЕРДІҢ ЗЕРТТЕУШІЛІК МӘДЕНИЕТІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ

Аңдатпа

Бұл мақалада болашақ педагог-тәрбиешінің жоғары оқу орындағы зерттеушілік мәдениетін қалыптастырып, студенттің өзін-өзі дамытуға бағытталған білім беру кеңістігін жаңғырту мәселелері қарастырылған. Білім беру саласындағы түбегейлі өзгерістер мен жаңашылдықтар педагогтарға үлкен жауапкершілікті талап ету. Студенттердің ғылыми-зерттеу қызметіне дайындығын қалыптастырудың жаңа тәсілдерін қалыптастыру екені белгілі.

Бүгінгі таңда инновациялық процестерге белсенділікті танытуға, баланың жеке ерекшеліктерін, мүмкіндіктерін, қабілеттерін зерттеуге және осы негізде мектепке дейінгі білім беру мекемесінде оқу процесін жобалауға және ұйымдастыруға қабілетті мектеп жасына дейінгі балалардың тәрбиешісі қажет. Сондықтан, мақалада студенттердің мектепке дейінгі білім беру жүйесінде зерттеу қызметіне дайындығын қалыптастыру моделін табысты

іске асыруды қамтамасыз ететін педагогикалық жағдайлар анықталып талдаулар жасалды. Зерттеу барысында зерттеу қызметін сәтті жүзеге асыру үшін танымдық, кәсіби және құндылық, жеке және әлеуметтік маңызды мотивтердің үйлесуі қажет екендігі анықталды.

Түйін сөздер: зерттеуші, мәдениет, педагог, шеберлік, тәрбиеші

Zh.A.Mamytbaeyeva¹, U.K.Kyakbaeva¹, A.Y.Mamayeva²

¹ *Kazakh national pedagogical University named after Abai,*

Almaty, Kazakhstan

² *Shymkent University*

THEORETICAL FOUNDATIONS OF THE FORMATION OF RESEARCH CULTURE OF TEACHERS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Abstract

This article presents the modernization of the educational space aimed at self-development of the student, the formation of the research culture of the future teacher-educator at the University. Fundamental changes and innovations in the field of education require great responsibility from teachers. Formation of new approaches to the formation of students' readiness for research activities.

Today, we need a preschool teacher who is able to be active in innovative processes, to study the individual characteristics, capabilities, abilities of the child and, on this basis, to design and organize the educational process in a preschool educational institution.

Summing up, the pedagogical conditions that ensure the successful implementation of the model of formation of students' readiness for research activities in the preschool education system were identified and analyzed. In the course of the study, it was found that for the successful implementation of research activities, a combination of cognitive, professional and value-based, personal and socially significant motives is necessary.

Keywords: researcher, culture, teacher, skill

Ж.А.Мамытбаева¹, У.К.Кыякбаева¹, А.Е. Мамаева³

¹ *Казахский национальный педагогический университет имени Абая*

² *Шымкентский Университет*

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ КУЛЬТУРЫ ПЕДАГОГОВ-ВОСПИТАТЕЛЕЙ В УСЛОВИЯХ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

Аннотация

В данной статье представлена модернизация образовательного пространства, направленная на саморазвитие студента, формирование исследовательской культуры будущего педагога-воспитателя в вузе. Кардинальные изменения и новшества в сфере образования требуют от педагогов большой ответственности. Формирование новых подходов к формированию готовности студентов к научно-исследовательской деятельности.

Сегодня необходим воспитатель дошкольников, способный проявлять активность в инновационных процессах, изучать индивидуальные особенности, возможности, способности ребенка и на этой основе проектировать и организовывать учебный процесс в дошкольном образовательном учреждении.

Подводя итоги, были выявлены и проанализированы педагогические условия, обеспечивающие успешную реализацию модели формирования готовности студентов к

исследовательской деятельности в системе дошкольного образования. В ходе исследования было установлено, что для успешной реализации исследовательской деятельности необходимо сочетание познавательных, профессиональных и ценностных, личностных и социально значимых мотивов.

Ключевые слова: исследователь, культура, педагог, мастерство, воспитатель

Кіріспе. Болашақ педагог-тәрбиеші заман талабына сай, жоғары оқу орындарында қазіргі білім беру жүйесінің мақсаты, бәсекеге қабілетті маман дайындау. Мектепке дейінгі білім беретін мекемелерде балаларды білімге – үйрететін орта, оның жүрегі – педагог-тәрбиеші. Ізденімпаз педагог-тәрбиеші шығармашылығындағы ерекше тұс - оның ұйымдастырылған оқу іс-әрекетіне ерекше түрлендіріп, тұлғаның жүрегіне жол таба білуі. Болашақ педагог-тәрбиеші атана білу, оны қадір тұту, қастерлеу, арындай таза ұстау - әр педагогтың борышы. Педагог-тәрбиеші өз мамандығын, балалармен жұмыс жасай алуы, ата-аналармен қарым-қатынас жасауы, өз кәсібіне деген адал адам болуымен көрсетіледі. Өзгермелі қоғамдағы жаңа формация педагог-тәрбиеші педагогикалық құралдардың барлығын меңгерген, тұрақты өзін-өзі жетілдіруге талпынған, рухани дамыған, толысқан шығармашыл тұлға құзыретіне кіреді. Жаңа әдіс-тәсілдер арқылы педагог-тәрбиешінің білімі, біліктері арқылы қалыптасады, дамиды.

Зерттеу материалдары және әдістері. Ю. П. Азаров (1971), тәрбиешінің шеберлігінің маңызы туралы айта келіп, оның мәнін төмендегіше ашады: «педагогикалық шеберліктің негізі бала тәрбиесінің заңдылығын білу болып табылады» дейді. Одан әрі шеберлікті құрайтын құрамдас бөліктерінің өзара әрекеті туралы айта келіп, шеберлікке берген анықтамасын дамыта түседі: «сезім мен техниканың өзара әрекеті педагогтың жеке тұлғаға немесе ұжымға жаппай эмоционалды образды ықпал жасауына әкелетінін айтады» [1].

Қазіргі уақыттағы бәсекеге қабілетті нарық жағдайындағы педагог мамандарға қойылатын талаптар:

- бәсекеге қабілеттілігі;
- білім беру сапасының жоғары болуы;
- кәсіби шеберлігі;
- әдістемелік жұмыстағы шеберлігі;
- зерттеушілік мәдениетінің қалыптасуы;
- шығармашылық үстінде ізденуі;

Барлық кезеңдерде, барлық уақытта болсын жеке тұлғаның қалыптасуы педагогтардан басталатыны мәлім. Білім беру саласындағы түбегейлі өзгерістер мен жаңашылдықтар педагогтарға үлкен жауапкершілікті талап етеді. Өз бетінше білім алатын шәкірт, интелекті тұлға, дарынды білім иесі, жан-жақты ізденетін ізденпаз, алдағы өмір жолын дұрыс таңдау алатын тұлға тәрбиелеу педагогтың қолында. Педагогикалық ғылым мен практикада бұл проблема жоғары білім деңгейінде зерттеледі, бірақ орта арнайы білім беру жағдайында бұл мәселеге байланысты бірқатар мәселелер бөлінеді [2].

Сондықтанда маман даярлаудың нормативтік-құқықтық жағдайларына сәйкес білім беру процесін ұйымдастырушылық қайта құрумен тікелей байланысты факторларды бөліп көрсету қажет. Бұдан әрі осыған байланысты студенттің өзін-өзі дамытуға бағытталған білім беру кеңістігін жаңғырту талап етіледі. Осылайша, тұрақты ғылыми және кәсіби ұстанымға ие, өз функционалдық міндеттерін жоғары ғылыми-педагогикалық деңгейде орындауға құзыретті, әр баланың тағдыры үшін жауапкершілік сезімі бар педагогикалық жоғары оқу орнының түлектерінің зерттеу дайындығының сапасын арттыруға арналған кәсіби оқытудың жаңа моделін құру қажеттілігі туындады. Бұл мәселені шешу, атап айтқанда, арасындағы қайшылықтарды жеңу қажеттілігімен байланысты:

Білім берудің жаңа мақсаттары мектепке дейінгі мекемелердің жаңа түрлерінің, вариативті және балама білім беру бағдарламаларының пайда болуы, заманауи педагогикалық технологияларды енгізу, балаларды мектепте оқуға толық дайындауды жүзеге асыру туралы ата-аналардың сұраныстарының қиындауы, бұл олардың белгілі бір білім, дағдыларды қамтамасыз етумен ғана емес, ең алдымен мектеп жасына дейінгі балалардың

жан-жақты дамуымен қамтамасыз етілді. Жаңа кәсіби маман қалыптастыру қажеттілігі айқындалады.

А.Байтұрсынұлы «Ең әуелі мектепке керегі-білімді, әдістемеден хабары мол, ізгілікті оқыта білетін мұғалім» керек деген болатын. Олай болса, адамның жеке басының қалыптасуы оны әлеуметтендіруде жүзеге асырылады. [3].

Зерттеу нәтижелері және оларды талқылау. Бүгінгі таңда инновациялық процестерге белсенділікті танытуға, баланың жеке ерекшеліктерін, мүмкіндіктерін, қабілеттерін зерттеуге және осы негізде мектепке дейінгі білім беру мекемесінде оқу процесін жобалауға және ұйымдастыруға қабілетті мектеп жасына дейінгі балалардың тәрбиешісі қажет. Осыған байланысты болашақ маман болуы тиіс. Ғылыми-зерттеу жұмыстары саласындағы, мүмкіндік беретін жүзеге асыруға, оны одан әрі кәсіби қызметінде және ғылыми деңгейде шешуге тәрбиелік-білім беру міндеттері көрсетіледі.

Педагогика ғылымында болашақ мамандарды ғылыми-зерттеу қызметіне дайындау мәселелері зерттелді, алайда қоғам дамуының қазіргі жағдайында қазіргі әлеуметтік-мәдени жағдайда тиімді жұмыс істейтін студенттердің ғылыми-зерттеу қызметіне дайындығын қалыптастырудың жаңа тәсілдері мен құралдарын анықтау үшін алдыңғы педагогикалық тәжірибе мен теориялық әзірлемелерді қайта қарастыру қажет. Зерттеу қызметін ұйымдастырудың ғылыми негіздеріне Л.Ф. Авдееваның, Н.С. Амелинаның, В.Б. Бондаревскийдің, В.М. Вергасовтың, И.М. Грушконың, Л.Г.Квиткинаның, В.И. Крутовтың және т. б. еңбектерінде қарастырған.

Студенттердің оқу және зерттеу қызметінің өзара іс-қимылы процесінде олардың шығармашылық әлеуетін дамыту мәселелерін Д.Александров, В.А. Артемов, М.А. Байдан, Э.В. Белкина, З.И.Клычникова, В. Н. Намазов және т. б. зерттеді. Т.К.Климова, Т.К. Попова, В. С.Свиридова, С.Ю.Темина, Т.Н.Черняеваның еңбектерінде болашақ тәрбиешілерді кәсіби даярлаудағы зерттеу қызметінің рөлі қарастырылды. Сонымен қатар, психологиялық-педагогикалық әдебиеттер мен практиканы талдауда студенттердің зерттеу қызметіне дайындығын қалыптастыруда педагогикалық жоғары оқу орнында тәрбие-білім беру процесінің мүмкіндіктері жеткіліксіз ашылғанын; болашақ педагог-тәрбиешілердің зерттеу қызметіне дайындығының мәні мен құрылымын анықтаумен байланысты мәселелер зерттелмегенін, оны қалыптастыру моделі және осы модельді іске асыруды дидактикалық-әдістемелік қамтамасыз ету әзірленбегенін көрсетті [4].

Анықталған кемшіліктер объективті қарама-қайшылықтардың болуымен түсіндіріледі: мектепке дейінгі мекемеде оқу-тәрбие процесін ұйымдастыруға зерттеу тәсілін жүзеге асыра алатын тәрбиеші-педагог практикасының қажеттілігі мен педагогикалық ЖОО-нің студенттерінің ғылыми-зерттеу қызметіне дайындығының төмен деңгейі арасындағы; қазіргі заманғы мектепке дейінгі білім беру мекемелерінің ғылыми-зерттеу қызметінде кәсіби құзыреттілікті қамтамасыз етеді [5]. Педагог-тәрбиешінің кәсіби және жеке қасиеттеріне қойылатын талаптарымен оларды қалыптастырудың педагогикалық жағдайларының дамымауы арасында, студенттерінің мектепке дейінгі білім беру жүйесінде зерттеу қызметіне дайындығын қалыптастыру моделін сәтті іске асыруды қамтамасыз ететін педагогикалық жағдайлар анықталды және эксперименталды түрде тексерілді:

–Болашақ педагог-тәрбиешіні зерттеу қызметіне дайындауда жүйелік және жеке-қызметтік тәсілдерді пайдалану;

–Студенттерді даярлаудың барлық кезеңдерінде оқытудың нысандарын, әдістерін, құралдарын мақсатты іріктеу және ынтымақтастық, қағидаттарына негізделген оқытушылар мен студенттердің субъективтік-субъектілік қатынастарын құру арқылы зерттеу қызметін мотивациялық қамтамасыз ету;

–Студенттерді зерттеу қызметін игеруде олардың өз бетінше білім алуын қамтамасыз ету мақсатында ақпараттық көздермен жұмыс істеу технологиясына мақсатты оқыту;

–Студенттердің дербестік дәрежесін арттыратын, күрделілігі арта түсетін оқу-зерттеу тапсырмаларын пайдалану кезінде студенттерді зерттеу қызметіне белсенді қосу.

Қорытынды жасай келе студенттердің мектепке дейінгі білім беру жүйесінде зерттеу қызметіне дайындығын қалыптастыру моделін табысты іске асыруды қамтамасыз ететін педагогикалық жағдайлар анықталып талдаулар жасалды. Зерттеу барысында зерттеу қызметін сәтті жүзеге асыру үшін танымдық, кәсіби және құндылық, жеке және әлеуметтік маңызды мотивтердің үйлесуі қажет екендігі анықталды. Оған курстан курсқа дейін күрделене түсетін және кәсіби бағдарлаудың зерттеу мазмұнымен толтырылатын оқу және оқудан тыс ұйымдастырушылық нысандарды, әдістерді, құралдарды әзірлеу, мақсатты іріктеу, жобалау және қолдану арқылы қол жеткізіледі. Оларды қолданудағы бірізділік студенттердің зерттеу қызметіне белсенді қосылуын, олардың алған әдіснамалық білімі мен зерттеу іскерлігін практика үшін маңыздылығы тұрғысынан ұғынуын, оларды шығармашылық тұрғыдан іске асыруға ұмтылысын дамытуды қамтамасыз етті.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

1. Ж.А.Жүсіпова. Педагогикалық шеберлік // оқулық.: -Алматы, 2011-17,47 б.
2. Қазақстан Республикасында орта білім мазмұнын жаңарту шеңберінде қазақ тілінде оқытатын мектептердегі бастауыш сынып пәндері бойынша педагогика кадрларының біліктілігін арттыру курсының білім беру бағдарламасы Мұғалімге арналған нұсқаулық Екінші басылым 2015-10 б.
3. Сельдемирова.Р.А. Диссертация и автореферата по ВАК РФ 13.00.08, кандидат педагогических наук
4. <https://www.dissercat.com/content/formirovanie-gotovnosti-studentov>
5. <https://cyberleninka.ru/article/n/nauchno-pedagogicheskie>

References:

1. J.A. Jüsipova. Pedagogikalıyq шеберлік // oqulyq.: -Almaty, 2011-17,47 b.
2. Qazaqstan Respublikasynda orta bilim mazmūnyñ jañartu шеңберінде qazaq tilinde oqytatyn mektepterdegi bastauyş synyp pänderi boıynşa pedagogika kadrlarynyñ biliktılıgін arttyru kursynyñ bilim beru bağdarlamasy Mūğalımge arnalğan nūsqaulyq Ekinşi basylım 2015-10 b.
3. Seldemirova.R.A. Disertasiı i avtoreferata po VAK RF 13.00.08, kandidat pedagogicheskih nauk
4. <https://www.dissercat.com/content/formirovanie-gotovnosti-studentov>
5. <https://cyberleninka.ru/article/n/nauchno-pedagogicheskie>

УДК

МРНТИ 14.35.05

<https://doi.org/10.51889/2021-1.1728-5496.07>

Б.А. Киясова¹

¹Казахский национальный педагогический университет имени Абая
г.Алматы, Казахстан

ФОРМИРОВАНИЕ ТВОРЧЕСКОЙ ЛИЧНОСТИ В УСЛОВИЯХ ОНЛАЙН ОБРАЗОВАНИЯ, ВАЖНЕЙШАЯ ЗАДАЧА ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ

Аннотация

В статье отмечается, что в условиях пандемии, когда вузы вынуждены перейти на дистанционное обучение, творческий подход к организации учебных занятий необходим.